



Onze wereld lijkt almaar harder en onverdraagzamer te worden. Toch weigert Jan Renders aan de kant te staan klagen dat de wereld niet deugt. De voorzitter van het ACW, koepel van christelijke werknemersorganisaties, wil integendeel het tij keren en roept iedereen op zijn verantwoordelijkheid op te nemen en iets te doen voor solidariteit, voor hartelijkheid en verdraagzaamheid, voor dialoog en verbondenheid.

Ilse Van Halst

'We moeten zorg dragen voor elkaar'

GEBOREN en getogen in een christelijk arbeidersnest, is Jan Renders zijn hele loopbaan actief in de christelijke arbeidersbeweging. Zopas werd hij herkozen voor een tweede ambtstermijn als voorzitter van het ACW.

„Ik ben gepokt en gemazeld in de christelijke arbeidersbeweging. Mijn vader was een discipel van kardinaal Cardijn. Hij was vrijwilliger bij de Kajotters en ging er prat op dat Cardijn zelf hem had aangesproken om vrijgestelde te worden. Via KAJ belandde hij in de arbeidersbeweging als gewestelijk propagandist van het ACW. Later werd hij secretaris en voorzitter van de Mijnwerkerscentrale.”

– En dus ging u sociologie studeren aan de K.U.Leuven.

De belangstelling voor maatschappelijke vraagstukken kreeg ik van thuis uit mee. Vanuit een beweging invalshoek meewerken aan een sociale opdracht, zat er van jongs af in. In mijn humaniora bij de franciscanen kreeg ik dezelfde stimulansen tot engagement. Overigens was ik student in Leuven van 1968 tot 1972, in een tijdgeest van maatschappelijk engagement en van grote verwachtingen over het verbeteren van de samenleving.

– U bent ook voorzitter van Wereldsolidariteit, de derdewereldorganisatie van de christelijke arbeidersbeweging. Moeilijke combinatie?

Als ACW-voorzitter onderstreep ik heel graag de internationale solidariteitsdimensie in de beweging. In een globaliserende wereld moet je werken aan globalisering van de solidariteit. Als je zoals onze beweging een sociale stroming teweeg wilt brengen die financieel-economisch corrigerend werkt, kun je dat slechts met een mondiale opdracht. Daarom is het een sterk signaal dat ik tevens voorzitter ben van onze ngo Wereldsolidariteit.

De grote rol van het ACW is een samenlevingsproject levendig te houden voor de hele beweging. Dit betekent dat we naast onze



© Herman Ricour

dienstverlening (vakbond, Christelijke Mutualiteiten, Familiehulp, Ziekenzorg) en onze belangenbehartiging, ook het belangrijke element van de bewegingsdynamiek cultiveren. We willen mensen warm maken voor de sociale zaak en bieden hen daartoe vormen van engagement aan, van syndicaal engagement in een onderneming tot en met ziekenzorg. Ook wereldsolidariteit is zo'n vorm van engagement. Ik vind het belangrijk dat we via die dynamiek voor de hele beweging een sociale stroming creëren en voor het beleid een draagvlak om een sociale politiek te voeren.

– Zopas keurde het ACW-congres een engagementsverklaring goed die de noodzaak aan internationale solidariteit onderlijnde?

Een samenleving kan maar verdraagzaam, sociaal en hartelijk zijn, indien ze kan steunen op een bevolking die deze waarden voldoende in zich heeft. Daarom ijveren wij voor een sociale rechtvaardige wereld waarbij lasten en lusten in het beleid eerlijk worden verdeeld, voor een hartelijke en verdraagzame democratische samenleving én voor een duurzame samenleving.

Onder democratische samenleving verstaan wij vooral een participatieve samenleving, een samenleving van grote betrokkenheid waar bewegingen, verenigingen en organisaties op het middenveld een grote rol spelen in het tot stand komen van een goede democratie en hun stem laten horen in economische, financiële en politieke besluitvorming wereldwijd.

Via het concept van duurzaamheid roepen we onze achterban op op te komen voor een wereld waarin elk verantwoordelijkheid opneemt voor kinderen en kleinkinderen, maar ook aandacht schenkt aan het milieu, de kloof tussen rijk en arm en de Noord-Zuid-problematiek. Het komt er dus op aan die solidariteit niet bekrompen in te vullen tussen grenzen, maar ze mondiaal te situeren. Kortom, wij komen op voor een zorgzame samenleving. Als ACW willen we appelleren aan dat ideaal en de bewegingheid van mensen die nodig is om die droom te blijven koesteren en waar te maken, daarvoor mobiliseren en voldoende deskundigheid aanbieden. Ons pluspunt is dat we daarbij altijd een eenzijdige invalshoek overstijgen door het sociale

engagement te ondersteunen vanuit verschillende invalshoeken én vanuit een globale mensvisie.

– Vandaag staat individualisme hoog in het vaandel. Staat dit niet haaks op uw droom van een solidaire en verdraagzame samenleving?

Als beweging hebben wij een moeilijke periode achter de rug. Er werd voortdurend geschermd met begrippen zoals individualisering en zelfredzaamheid, wat zoveel betekende als jezelf losrukken van verbanden en sociale bewegingen. Zonder het uitdrukkelijk zo te formuleren, werd ervan uitgegaan dat mensen zelfredzaam genoeg zijn en geen organisatie meer nodig hebben die het voor hen opneemt. 'Je bent alleen sterk genoeg' betekende zoveel als 'je hebt de ander niet (meer) nodig'.

Gelukkig wordt de laatste jaren hiervan opnieuw afstand genomen. Mensen zien in dat

zelfs een geïndividualiseerde samenleving nood heeft aan verbanden. Waarmee ik niet gezegd wil hebben dat deze samenleving slecht is. Vergeet niet dat wij als beweging zelf ook hebben meegewerkt aan emancipatie en ontvoogding, en zelfs bevrijdend waren in tal van minder vanzelfsprekende domeinen zoals seksualiteit. We zagen dat echter nooit als een zich losmaken van gemeenschapsstructuren.

Het mag duidelijk zijn, de strijd voor ons gedachtegoed is niet ten einde. Op basis van de huidige maatschappelijke uitdagingen zoals verdraagzaamheid en solidariteit wordt het aanbieden van sociale verbanden heel belangrijk.

– Tonen de racistische moorden in Antwerpen niet dat er nog een hele weg te gaan is?

Als beweging hopen we dat al maar meer mensen beseffen dat slechts een verdraagzame én solidaire samenleving een gelukkige samenleving kan zijn. Dat houdt in dat we het egoïsme moeten tegengaan. We zijn terechtgekomen in een multiculturele samenleving, waar sommigen zich tegen verzetten vanuit een zwart-wit-rekening. De klok vijftig jaar terugdraaien, zoals sommige politici willen doen geloven, is onmogelijk. Onze welvaart neemt toe, maar het geluk in onze samenleving niet evenredig. Bovendien wordt die welvaart niet aangewend om de armoede te bannen.

Daarom moeten we blijven opkomen voor de belangen van de meest kwetsbare mensen. We moeten nog meer luisteren naar de zorgen van de mensen en met hen in dialoog blijven. Daarom sporen we iedereen aan zorg te dragen voor elkaar. Door een engagement op te nemen tegenover partner en gezin, maar liefst ook breder tegenover buurt, samenleving én de hele wereld. We moeten blijven beklemtonen dat een gelukkige samenleving een solidaire samenleving is. De kwaliteit van ons toekomstige samenleven hangt ervan af.

Alleen een verdraagzame en solidaire samenleving kan een gelukkige samenleving zijn